

Uluslararası Adalet Divanı Statüsü

4. Madde

1. Divan üyeleri, Sürekli Hakemlik Mahkemesi ulusal hükümlerinin aday gösterdiği kişiler listesinden Genel Kurul ve Güvenlik Konseyi tarafından, aşağıdaki hükümler uyarınca seçilir.

2. Sürekli Hakemlik Mahkemesi'nde temsil edilmeyen Birleşmiş Milletler üyelerinin durumunda ise, adaylar, uluslararası uyuşmazlıkların barışçı yollarla çözümlenmesine ilişkin 1907 La Haye Sözleşmesi'nin 44. Madde'sinde öngörülen koşullar aynen uygulanarak, hükümetlerince bu amaçla atanmış ulusal kümeler tarafından gösterilecektir.

3. İşbu Statü'ye taraf olup da Birleşmiş Milletler üyesi olmayan bir devletin Divan üyelerinin seçimine hangi koşullar altında katılabileceği, bu konuda özel bir anlaşmanın bulunmaması durumunda, Güvenlik Konseyi'nin tavsiyesi üzerine Genel Kurul tarafından belirlenir.

5. Madde

1. Seçim tarihinden en az üç ay önce, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, işbu Statü'ye taraf olan devletlerin Sürekli Hakemlik Mahkemesi'ndeki üyelerini ve 4. Maddenin 2. fıkrası uyarınca atanmış olan ulusal küme üyelerini, ulusal kümeler halinde, Divan üyesi görevini

1. Madde

Birleşmiş Milletler Antlaşması ile, Birleşmiş Milletler'in başlıca adli organı olarak kurulan Uluslararası Adalet Divanı, işbu Statü hükümleri uyarınca oluşturulacak ve işlev görecektir.

I. BÖLÜM:

Divan'ın Kuruluşu

2. Madde

Divan, yüksek ahlaki karaktere sahip, kendi ülkelerinde en yüksek adli görevlerin yerine getirilmesi için gerekli koşulları benliklerinde toplayan ya da uluslararası hukuk alanında yetkileri herkesçe kabul edilmiş birer hukukçu niteliğinde olan kişiler arasında uyruklarına bakılmaksızın seçilen bağımsız yargıçlardan oluşan bir kuruldur.

3. Madde

1. Divan 15 üyeden oluşur. Aynı devletin birden çok uyruğu aynı zamanda Divan'da yargıç olamaz.

2. Divan'a üyelik açısından, birden fazla devletin uyruğu olarak kabul edilebilecek bir kişi kamusal ve siyasi haklarını olağan olarak hangi devlette kullanıyorsa, o devletin uyruğu sayılacaktır.

Kabul edebilecek durumda olan kişileri belirli bir süre içinde aday göstermeye yazılı olarak çağırabilir.

2. Hiçbir küme, en çok ikisi kendi uyruklığında olmak üzere dörtten çok aday gösteremez. Hiçbir durumda, doldurulacak yer sayısının iki katından çok aday gösterilemez.

6. Madde

Bu aday gösterme işlemine geçilmeden önce her ulusal kümenin, ülkesindeki en yüksek mahkemeye, hukuk fakülte ve okullarına, hukukun incelenmesi ile uğraşan ulusal akademilerle uluslararası akademilerin ulusal kollanına danışması tavsiye edilir.

7. Madde

1. Genel Sekreter, böylece saptanmış tüm adayların alfabe sırasına göre bir listesini hazırlar; 12. Maddenin 2. fıkrasında öngörülen durum dışında, yalnızca bu kişiler seçilebilir.

2. Genel Sekreter bu listeyi Genel Kurul'a ve Güvenlik Konseyi'ne sunar.

8. Madde

Genel Kurul ile Güvenlik Konseyi, Divan üyelerinin seçimini birbirlerinden bağımsız olarak yürütürler.

9. Madde

Her seçimde seçmenler Divan'a seçilecek kişilerin yalnızca istenen koşulları benliklerinde toplamış olmalarını değil, aynı zamanda kurul olarak belli başlı uygarlık biçimlerini ve dünyanın başlıca hukuk sistemlerini temsil etmelerini de gözönünde bulunduracaklardır.

10. Madde

1. Genel Kurul'da ve Güvenlik Konseyinde oyların salt çoğunluğunu elde etmiş olan adaylar seçilmiş olurlar.

2. Gerek yargıçların seçimi, gerekse aşağıdaki 12. Madde'de öngörülen komisyon üyelerinin atanması konusunda Güvenlik Konseyi'nde yapılacak oylamada, Güvenlik Konseyi'nin süreki olmayan üyeleri arasında hiçbir ayırım gözetilmeyecektir.

3. Aynı devletin birden çok uyruğunun hem Genel Kurul'un hem de Güvenlik Konseyi'nin oylarının salt çoğunluğunu elde etmesi durumunda, bunlardan yalnızca en yaşlısı seçilmiş sayılır.

11. Madde

İlk seçim oturumu sonucunda bir ya da daha çok üyelik boş kalırsa, ikinci ve gerekirse üçüncü bir oturum yapılır.

12. Madde

1. Üçüncü seçim oturumundan sonra, yine boş

üyelikler kalırsa, ya Genel Kurul'un ya da Güvenlik Konseyi'nin isteği üzerine, her boş üyelik için salt çoğunlukla bir ad seçip Genel Kurul'un ve Güvenlik Konseyi'nin aynı gün kabullerine sunmak üzere, üçü Genel Kurul'ca üçü de Güvenlik Konseyi'nce atanan altı üyeli bir arabulma komisyonu her zaman kurulabilir.

2. Arabulma komisyonu, aranan koşulları yerine getiren bir kişi üzerinde oybirliğine varırsa, 7. Madde'de öngörülen aday listesinde yer almamış olsa bile, o kişinin adını listeye koyabilir.

3. Arabulma komisyonu, seçimi başaramayacağı yolunda kesin bir kaniya varırsa, Divan'ın önceden seçilmiş üyeleri, Güvenlik Konseyi'nce saptanacak bir süre içinde, ister Genel Kurul'da, isterse Güvenlik Konseyi'nde oy almış adaylar arasında bir seçme yaparak boş üyelikleri doldururlar.

4. Yargıçlar arasında oyların eşit bölünmesi durumunda en yaşlı yargıcın oyu üstün sayılır.

13. Madde

1. Divan üyeleri dokuz yıl için seçilirler ve yeniden seçilebilirler; bununla birlikte, ilk seçimde seçilen yargıçlardan beşinin görev süreleri üç yıl, beşininki ise altı yıl sonunda bitecektir.

2. Yukarıda belirtilen üç ve altı yıllık başlangıç dönemlerinin sonunda görev süreleri bitecek olan

yargıçlar, ilk seçimin tamamlanmasından hemen sonra Genel Sekreter tarafından ad çekme yöntemi ile belirlenecektir.

3. Divan üyeleri yerlerine yenileri gelinceye dek görev başında kalırlar. Yerlerine yenileri seçilse dahi, ellerindeki işlere bakmayı sürdürürler.

4. Divan üyelerinden birinin görevden çekilmesi durumunda, çekilme mektubu, Genel Sekreter'e iletilmek üzere Divan Başkanı'na verilecektir. Bu son bildirimle birlikte üyelik makamı boşalmış olur.

14. Madde

Boşalan üyelikler ilk seçimde izlenen yöntemle göre doldurulur; ancak, aşağıdaki hüküm saklıdır: üyeliğin boşalmasından sonra bir ay içinde Genel Sekreter, 5. Madde'de öngörülen çağrışı yapacak, seçim tarihi de Güvenlik Konseyi'nce saptanacaktır.

15. Madde

Görev süresi bitmemiş bir üyenin yerini doldurmak üzere seçilen bir Divan üyesi, öncekinin süresini tamamlar.

16. Madde

1. Divan üyeleri, siyasal ve idari herhangi bir görev yapamayacakları gibi, mesleki nitelikte herhangi bir başka işle de uğraşamazlar.

2. Bu konuda herhangi bir kuşku doğması durumunda, Divan karar verir.

17. Madde

1. Divan üyeleri hiçbir işte temsilcilik, danışmanlık ya da avukatlık yapamazlar.

2. Divan üyeleri, daha önce taraflardan birinin temsilcisi, danışmanı ya da avukatı, ulusal ya da uluslararası bir mahkemenin veya bir uluslararası soruşturma komisyonunun üyesi olarak ya da herhangi bir başka sıfatla karışmış oldukları hiç bir işin çözümüne katılamazlar.

3. Bu konuda herhangi bir kuşku doğması durumunda, Divan karar verir.

18. Madde

1. İstenen koşulları artık taşımadıklarına öteki üyeler tarafından oybirliğiyle hükmedilmedikçe, Divan üyeleri görevden alınamazlar.

2. Böyle bir görevden alma durumu Divan Yazmanı tarafından Genel Sekreter'e bildirilir.

3. Bu bildirimle birlikte üyelik makamı boşalmış olur.

19. Madde

Divan'ın üyeleri, görevlerini yaptıkları sırada

diplomatik ayrıcalık, bağımsızlık ve dokunulmazlıklardan yararlanırlar.

20. Madde

Divan'ın her üyesi, görevine başlamadan önce, açık celsede yetkilerini tam bir tarafsızlık ve vicdan bütünlüğü içinde kullanacağını resmen bildirir.

21. Madde

1. Divan kendisine üç yıl için bir Başkan, bir de Başkan Yardımcısı seçer; bu kişiler yeniden bu görevlere seçilebilirler.

2. Divan, Yazman'ını atar ve gerekli olabilecek başka memurların atamasını yapabilir.

22. Madde

1. Divan'ın merkezi Lahey olarak saptanmıştır. Bununla birlikte Divan, uygun gördüğü takdirde başka bir yerde toplanarak görevini yapabilir.

2. Başkan ve Yazman Divan'ın merkezinde otururlar.

23. Madde

1. Divan, tarih ve süreleri kendisince saptanacak olan adli tatiller dışında, sürekli olarak görev halinde bulunur.

2. Divan üyelerinin belirli dönemlerde izne çıkma

66

hakkı vardır; bunun tarih ve süreleri, her yargıcın eviyle Lahey arasındaki uzaklık gözönüne alınarak Divan'ca saptanır.

3. Divan üyeleri, izinde olmadıkça ya da hastalık veya Başkan'a gereğince açıklanan başka ciddi nedenler yüzünden mazeretti olmadıkça, her an Divan'ın hizmetine hazır olmakla yükümlüdürler.

24. Madde

1. Divan üyelerinden biri, özel bir neden dolayısıyla belirli bir işin karara bağlanmasına katılmaması gerektiği görüşüne varırsa, bunun Başkan'a bildirir.

2. Başkan, Divan üyelerinden birinin özel bir neden dolayısıyla belirli bir davanın görülmesinde bulunmaması gerektiği görüşüne varırsa, durumu üyeye duyurur.

3. Bu gibi durumlarda divan üyesi ile Başkan arasında görüş ayrılığı olursa, bunu Divan karara bağlar.

25. Madde

1. Divan, işbu Statü'de açıkça aksi öngörülmedikçe, toplantılarını genel kurul halinde yapar.

2. Divan oluşturmak için hazır bulunacak yargıç sayısının onbirin altına düşmemesi koşuluyla, Divan içtüzüğü, duruma göre ve sırayla, bir ya da birkaç yargıcın

67

oturumda bulunma zorunluluğundan affedilebileceğini öngörmektedir.

3. Divan'ın oluşması için yetersayı dokuzdur.

26. Madde

1. Divan, zaman zaman, belirli türde işlere, örneğin çalışmaya ilişkin işlere ya da transit ve ulaştırma işlerine bakmak için, Divan'ın kendi kararına göre üç ya da daha çok yargıçtan oluşan bir ya da daha çok daire kurabilir.

2. Divan, her zaman, belirli bir işe bakmak üzere bir daire kurabilir. Bu dairenin yargıç sayısı, tarafların onayı ile, Divan tarafından saptanır.

3. Bu Madde'de öngörülen daireler, taraflar isterse yargılayıp hüküm verebilirler.

27. Madde

26 ve 29. Madde'lerde öngörülen dairelerce verilen her hüküm, Divan'ca verilmiş kabul edilecektir.

28. Madde

26. ve 29. Madde'lerde öngörülen daireler, tarafların uygun görmesi ile, Lahey'den başka bir yerde de toplanarak görevlerini yapabilirler.

68

29. Madde

Divan, işlerin çabuk bitirilmesi için her yıl, taraflar istediği takdirde basit yargılama yapacak beş yargıçlı daireler kurar. Yargılamaya katılmalarının olanaksızlığını ileri sürece yargıçların yerini doldurmak üzere ayrıca iki yargıç daha atanır.

30. Madde

1. Divan, yetkilerini ne yolda kullanacağını bir içtüzükle belirler. Divan, özellikle, izleyeceği yargılama usulünü düzenler.

2. Divan içtüzüğü Divan'da ya da dairelerinden herhangi birinde, oy hakkı olmaksızın oturumlara katılacak yardımcı yargıçlar bulunmasını öngörebilir.

31. Madde

1. Taraflardan herbirinin uyrukluğunda bulunan yargıçlar, Divan önüne getirilen davanın görülmesine katılma hakkını korurlar.

2. Divan'da taraflardan birinin uyrukluğunda bir yargıç bulunuyorsa, herhangi bir başka taraf, yargıç sıfatıyla oturuma katılmak üzere dilediği kişiyi atayabilir.

3. Divan'da taraflardan hiçbirinin uyrukluğunda yargıç yoksa, taraflardan her biri, bu maddenin 2. fıkrasında öngörülen usul gereğince bir yargıç atayabilir.

69

4. İşbu madde, 26. ve 29. Madde'lerdeki duruma da uygulanır. Bu gibi durumlarda Başkan, daireyi oluşturan Divan üyelerinden birinden ya da gerektiğinde ikisinden, yerlerini ilgili tarafların uyrukluğunda bulunan Divan üyelerine, böylesi yoksa ya da bu üyelerin hazır bulunmaları olanaksızsa, taraflarca özel olarak atanmış yargıçlara bırakmalarını ister.

5. Aynı davada ortak hareket eden birkaç taraf varsa, bunlar yukarıdaki hükümlerin uygulanması bakımından tek bir taraf sayılırlar. Bu konuda herhangi bir kuşku doğması durumunda, Divan karar verir.

6. İşbu maddenin 2, 3 ve 4. fıkralarında gösterilen biçimde atanan yargıçlar, işbu Statü'nün 2. Madde'sinde, 17. Madde'sinin 2. fıkrasında, 20 ve 24. Madde'lerinde öngörülen koşulları yerine getirmelidirler. Bu yargıçlar karara, öteki meslektaşlarıyla tam eşitlik koşullarında katılırlar.

32. Madde

1. Divan üyeleri yıllık maaş alırlar.
2. Başkan yıllık özel bir ödenek alır.
3. Başkan Yardımcısı, Başkanlık görevi yaptığı her gün için özel bir ödenek alır.
4. Divan üyesi olmayıp, 31. Madde uyarınca atanan yargıçlar, görev yaptıkları her gün için ödence alır.

70

kuruluşların kendi girişimleriyle sunacakları bu gibi bilgileri kabul edecektir.

3. Bir uluslararası kamu kuruluşunun kurucu belgesinin ya da bu belge uyarınca kabul edilen bir uluslararası sözleşmenin yorumlanması, Divan'a sunulmuş bir davada sözkonusu olursa, Yazman, bu uluslararası kamu kuruluşuna durumu bildirir ve tüm yazılı işlemleri ona iletir.

35. Madde

1. Divan, işbu Statü'ye taraf olan devletlere açıktır.
2. Divan'ın hangi koşullarda öteki devletlere de açık olacağı, yürürlükteki antlaşmaların özel hükümleri saklı kalmak üzere Güvenlik Konseyi'nce belirlenir; ancak bu koşullar hiçbir durumda tarafların Divan önünde eşitsiz bir konuma sokmayacaktır.
3. Birleşmiş Milletler üyesi olmayan bir devlet, bir davada taraf ise, bu tarafın Divan giderlerine katılma payını Divan saptar. Ancak, bu devlet Divan giderlerine katılıyorsa bu hüküm uygulanmaz.

36. Madde

1. Divan'ın yetki alanı tarafların kendisine sunacağı bütün işlerle Birleşmiş Milletler Antlaşması'nda ya da yürürlükteki antlaşma ve sözleşmelerde özel olarak öngörülmuş bütün durumları kapsar.

72

5. Bu maaş, ödenek ve ödenceler Genel Kurul'ca saptanır. Görevin devamı süresince bunlarda bir azaltma yapılamaz.

6. Yazman'ın maaşı, Divan'ın önerisi üzerine Genel Kurul'ca saptanır.

7. Divan üyeleri ile Yazman'a emekli maaşlarının hangi koşullar altında bağlanacağı ve Divan üyeleri ile Yazman'ın yolluklarının ödenme koşulları, Genel Kurul'ca kabul edilen bir tüzükle saptanır.

8. Sözügeçen maaş, ödenek ve ödenceler her türlü vergiden bağıstıktır.

33. Madde

Divan'ın giderleri, Genel Kurul'un kararlaştıracığı biçimde Birleşmiş Milletler tarafından karşılanır.

II. BÖLÜM:

Divan'ın Yetkileri

34. Madde

1. Divan önündeki davalarda yalnız devletler taraf olabilirler.
2. Divan, önüne getirilen işlere ilişkin olarak, uluslararası kamu kuruluşlarından, kendi içtüzüğü'nün öngördüğü koşullar içinde bilgi isteyebilecek, ayrıca bu

71

2. İşbu Statü'ye taraf olan devletler, herhangi bir anda, aynı yükümlülüğü kabul eden herhangi bir başka devlete karşı, konusu hepsine ilişkin olarak Divan'ın yargı yetkisini fiilen ve özel anlaşma olmaksızın zorunlu olarak tanıdıklarını bildirirler :

- a. Bir antlaşmanın yorumlanması;
 - b. Uluslararası hukuka ilişkin her konu;
 - c. Saptandığı takdirde, uluslararası bir yükümlülüğe aykırılık oluşturabilecek her olayın gerçekliği;
 - d. Uluslararası bir yükümlülüğe aykırın bir davranışın gerektirdiği zarar gideriminin niteliği ya da kapsamı.
3. Yukarıda sözü edilen bildirimler hiçbir koşula bağlı olmadan yapılabileceği gibi, birkaç devlet ya da belirli devletler bakımından karşılıklı olma koşuluna bağlı olarak, ya da belirli bir süre için yapılabilir.
4. Bu bildirimler Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilir, o da bunların birer örneğini işbu Statü'nün taraflarına ve Divan Yazmanı'na iletir.

5. Uluslararası Sürekli Adalet Divan Statüsü'nün 36. Madde'si uyarınca yapılmış ve süresi henüz bitmemiş bildirimler, işbu Statü'nün taraflar arasındaki ilişkilerde, sözkonusu bildirimlere göre geri kalan süre için ve bu bildirimlerin koşulları uyarınca Uluslararası Adalet Divanı'nın zorunlu yargısının kabulünü içerir sayılacaklardır.

73

6. Divan'ın yetkili olup olmadığı konusunda bir uyumsuzluk çıkması durumunda, Divan karar verir.

37. Madde

Yürürlükte bulunan bir antlaşma ya da sözleşme bir davanın Milletler Cemiyeti tarafından kurulmuş olması gereken bir mahkemeye ya da Uluslararası Sürekli Adalet Divanı'na gönderilmesini öngörmekteyse, işbu Statü'nün tarafları arasında sözkonusu davanın bakılacağı yargı organı Uluslararası Adalet Divanı olacaktır.

38. Madde

1. Kendisine sunulan uyumsuzlukları uluslararası hukuka uygun olarak çözmekle görevli olan Divan :

a. uyumsuzluk durumundaki devletlerce açık seçik kabul edilmiş kurallar koyan, gerek genel gerekse özel uluslararası antlaşmaları;

b. hukuk olarak kabul edilmiş genel bir uygulamanın kanıtı olarak uluslararası yapılagelmiş kurallarını;

c. uygar uluslarca kabul edilen genel hukuk ilkelerini;

d. 59. Madde hükmü saklı kalmak üzere, hukuk kurallarının belirlenmesinde yardımcı araç olarak adli kararları ve çeşitli ulusların en yetkin yazarlarının öğretilerini uygular.

2. Bu hüküm, tarafların görüş birliğine varmaları

74

varılan özel anlaşmanın bildirilmesi ile ya da Yazman'a yapılacak yazılı bir başvuru ile olur. Her iki durumda da uyumsuzluğun konusu ile taraflar gösterilmiş olmalıdır.

2. Yazman başvuruyu hemen bütün ilgililere iletir.

3. Yazman, Genel Sekreter aracılığıyla durumu Birleşmiş Milletler üyelerine ve Divan önünde dava açabileceği kabul edilen öteki devletlere de bildirir.

41. Madde

1. Divan durumun gerektirdiğine hükmederse, tarafların her birinin haklarını korumak için hangi geçici önlemlerin alınması gerektiğini belirtme yetkisine sahiptir.

2. Öngörülen bu önlemler, kesin karardan önce hemen taraflara ve Güvenlik Konseyi'ne bildirilir.

42. Madde

1. Taraflar, temsilcileri aracılığı ile temsil edilirler.

2. Taraflar, Divan önünde danışman ya da avukatların yardımından da yararlanabilirler.

3. Divan önündeki tarafların temsilcileri, danışmanları ve avukatları, görevlerini bağımsız bir biçimde yerine getirmeleri için gerekli ayrıcalık ve dokunulmazlıklardan yararlanırlar.

76

halinde, Divan'ın hakça ve eşitce karar verme yetkisini zedelemes.

III. BÖLÜM:

Divan'ın Kuruluşu

39. Madde

1. Divan'ın resmi dilleri Fransızca ve İngilizce'dir. Taraflar tüm yargılama usulünün Fransızca yürütülmesi konusunda görüş birliğine varmışlarsa, hüküm bu dilde verilecektir. Taraflar tüm yargılama usulünün İngilizce yürütülmesi konusunda görüş birliğine varmışlarsa, hüküm bu dilde bildirilecektir.

2. Hangi dilin kullanılacağı konusunda bir anlaşma yoksa taraflar savunmalarında bu iki dilden hangisini yeğliyorlarsa onu kullanabilecekler, Divan'ın kararı da Fransızca ve İngilizce olarak bildirilecektir. Bu durumda, Divan ayrıca iki metinden hangisinin geçerli olacağını da belirleyecektir.

3. Divan, taraflardan herhangi birinin dileği üzerine, bu tarafın Fransızca ya da İngilizce'den başka bir dil kullanılmasına izin verecektir.

40. Madde

1. Davaların Divan önüne getirilmesi, duruma göre, ya

75

43. Madde

1. Yargılama usulü iki evreden oluşur : yazılı ve sözlü evreler.

2. Yargılama usulünün yazılı evresi muhtıraların, karşı-muhtıraların, gerekiyorsa, yanıtların ve ayrıca savları destekleyecek her türlü evrak ve belgenin Divan'a ve taraflara iletilmesini kapsar.

3. Bu iletme işlemi, Divan'ca saptanan sıra ve süre içinde Yazman aracılığıyla yapılır.

4. Taraflardan birinin ileri sürdüğü her belgenin onaylanmış örneği öteki tarafa iletilecektir.

5. Yargılama usulünün sözlü evresi, Divan'ın tanıkları, bilirkişileri, temsilcileri, danışmanları ve avukatları dinlemesini kapsar.

44. Madde

1. Temsilciler, danışmanlar ve avukatlar dışında kalan kişilere yapılacak her bildirim için Divan, bu bildirim hangi devletin ülkesinde sonuç doğuracaksa o ülkenin devletine doğrudan başvurur.

2. Kanıtların yerinde saptanması gerektiği zaman da aynı hüküm uygulanacaktır.

77

45. Madde

Duruşmalar Başkan tarafından, Başkan'ın yokluğunda Başkan Yardımcısı tarafından yönetilir; her ikisinin de başkanlık edememesi durumunda yargıçların en kıdemlisi başkanlık eder.

46. Madde

Divan aksine karar vermedikçe ya da taraflar dinleyici alınmasını istemedikçe oturum açık olur.

47. Madde

1. Her oturumda bir tutanak tutulur ve bu, Yazman'la Başkan tarafından imzalanır.

2. Yalnızca bu tutanak resmi nitelik taşır.

48. Madde

Divan, davanın yönetilmesi ve tarafların savlarını hangi biçim ve sürede ortaya koyacaklarını belirlemek için kararlar çıkarır; kanıtları ortaya konması için gerekli tüm önlemleri alır.

49. Madde

Divan, duruşmaların başlamasından önce de temsilcilerden herhangi bir belgenin vermesini ya da herhangi bir açıklama yapılmasını isteyebilir. Reddedilmesi halinde bunu resmen kayda geçirir.

78

54. Madde

1. Temsilciler, danışmanlar ve avukatlar Divan'ın denetimi altında savlarını sunmayı tamamladıktan sonra, Başkan duruşmaların bittiğini bildirir.

2. Divan, hükmü görüşmek üzere odasına çekilir.

3. Divanın görüşmeleri gizlidir ve gizli kalır.

55. Madde

1. Divan kararları, hazır bulunan yargıçların oyçokluğu ile alınır.

2. Oyların eşit bölünmesi durumunda Başkan'ın ya da onun yerini dolduran yargıcın oyu üstün sayılır.

56. Madde

1. Hüküm gerekçelidir.

2. Hükümde, ona katılan yargıçların adları belirtilir.

57. Madde

Hüküm, tümüyle ya da bir bölümü bakımından yargıçların oybirliğini yansıtmıyorsa, yargıçlardan her birinin hükme kişisel görüşünü ekleme hakkı vardır.

58. Madde

Hüküm, Başkan ve Yazman tarafından imzalanır.

80

50. Madde

Divan, her zaman seçeceği herhangi bir kişiyi, kurulu, büroyu, komisyonu ya da kuruluşu, bir soruşturmayı yürütmekle ya da bilirkişilik yapmakla görevlendirebilir.

51. Madde

30. maddede öngörülen içtüzükte Divan'ın saptayacağı koşullara göre, duruşmalar sırasında tanıklarla bilirkişilere yararlı görülecek her türlü soru yönetilebilir.

52. Madde

Divan, kendisince saptanan süreler içinde kanıtları elde ettikten ve tanıkları dinledikten sonra, taraflardan birinin kendisine, öteki tarafın onayı olmaksızın, sunmak isteyebileceği sözlü ya da yazılı tüm yeni kanıtları reddedebilir.

53. Madde

1. Taraflardan biri Divan önüne çıkmaz ya da davasını savunmaktan kaçınırsa, öteki taraf Divan'dan kendi savları doğrultusunda karara varmasını isteyebilir.

2. Divan, bu isteği yerine getirmeden önce, yalnızca 36 ve 37. Maddeler uyarınca yetkili olduğuna değil, aynı zamanda savların fiilen ve hukuken sağlam esaslara dayandığından emin olmalıdır.

79

Temsilcilere yöntemine uygun olarak bildirildikten sonra, açık olarak yapılan oturumda okunur.

59. Madde

Divan'ın kararı ancak uyumsuzluğun tarafları bakımından ve karar verilen dava için bağlayıcıdır.

60. Madde

Hüküm kesindir ve buna karşı başvurma yolu yoktur. Hükümün anlam ya da kapsamı üzerinde uyumsuzluk çıkması durumunda, taraflardan herhangi birinin isteği üzerine Divan hükmü yorumlar.

61. Madde

1. Hükümün yenilenmesi isteği ile Divan'a başvurulması ancak, kesin bir etki yapabilecek nitelikte olup hükümün açıklanmasından önce Divan'ca ve hükümün yenilenmesini isteyen taraflarca bilinmeyen bir olayın keşfedilmiş olması nedeniyle ve olayın bilinmemesi anılan tarafın kusurundan ileri gelmemişse mümkündür.

2. Hükümün yenilenmesi usulü, yeni olayın varlığını açıkça ortaya koyan, bu olayın yenilenmeyi gerektiren nitelikleri bulunduğunu kabul eden ve yenilenme isteğinin bu nedenle kabul edilebilir olduğunu bildiren bir Divan kararı ile başlar.

3. Divan, hükümün yenilenmesi yöntemine geçmeden önce, hükümün koşullarına uyulmasını isteyebilir.

81

4. Yenileme istemi, yeni olayın keşfedilmesinden başlayarak en geç altı ay içinde yapılır.

5. Hüküm tarihinden başlayarak en geç on yıllık bir sürenin geçmesinden sonra hiçbir yenileme isteminde bulunulamaz.

62. Madde

1. Bir devlet, bir uyumsuzlukta kendisi bakımından hukuksal nitelikte bir çıkarın söz konusu olduğunu görürse, davaya katılmak amacıyla Divan'a başvurabilir.

2. Bu istemi karara bağlamak Divan'a düşer.

63. Madde

1. Uyuşmazlığın taraflardan başka devletlerin de katıldığı bir antlaşmanın yorumlanması sözkonusu olduğu zaman, Yazman bu devletlere hemen durumu bildirir.

2. Kendisine duyuruda bulunulan her devlet yargı sürecine katılma hakkına sahiptir; ancak bu hakkı kullanırsa, yargının varacağı hüküm o devlet için de aynı ölçüde bağlayıcı olur.

64. Madde

Divan başka türlü karar vermemişse, taraflardan her biri mahkeme giderlerini kendisi karşılar.

82

83

4. Yazılı ya da sözlü açıklamalarda bulunmuş olan devletlerin ya da örgütlerin, başka devletlerle örgütler tarafından yapılmış açıklamalar konusunda görüş bildirmelerine, ele alınan her soruna göre, Divan tarafından ya da Divan toplantı halinde değilse Başkan tarafından saptanacak biçim, ölçü ve süreler içinde izin verilir. Bu amaçla Yazman, yazılı açıklamaları, kendileri de böyle açıklamalarda bulunmuş olan devletlere ve örgütlere zamanında iletir.

67. Madde

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne Birleşmiş Milletler üyelerinin temsilcilerine ve doğrudan doğruya ilgili öteki devletlerle uluslararası örgütlerin temsilcilerine bildirim yapıldıktan sonra Divan, danışma görüşlerini açık olarak yapacağı oturumda bildirir.

68. Madde

Divan, danışma görevlerinin yerine getirilmesi, uygulanabilir gördüğü ölçüde, işbu Statü'nün hukuksal uyumsuzluklara uygulanan hükümlerinden de esinlenecektir.

V. BÖLÜM:

Değişiklikler

69. Madde

İşbu Statü'de yapılacak değişiklikler, Birleşmiş

84

IV. BÖLÜM:

Danışma

65. Madde

1. Divan, Birleşmiş Milletler Antlaşması gereğince ya da bu Antlaşma hükümlerine uygun olarak görüş istemeye yetkili kılınmış her organ ya da kuruluşun isteği üzerine her türlü hukuksal sorun konusunda görüş verebilir.

2. Divan'dan görüş istenen sorunlar, görüş verilmesi istenen sorunu açık ve kesin bir dille belirten yazılı bir dilekçe ile Divan'a sunulur. Bu dilekçeye sorunu aydınlatabilecek tüm belgeler eklenir.

66. Madde

1. Yazman, görüş istemini, Divan önünde dava açma hakkına sahip olan bütün devletlere hemen bildirir.

2. Ayrıca, Divan önünde dava açma hakkına sahip olan devletlerden ve uluslararası örgütlerden hangilerinin sorunla ilgili bilgi verebileceği, Divan tarafından ya da Divan toplantı halinde değilse Başkan tarafından düşünüüyorsa, bu devlet ve örgütlere Yazman özel olarak ve doğrudan doğruya saptanacak bir süre içinde yazılı açıklamaları dinlemeye hazır olduğunu bildirir.

3. Bu devletlerden biri, işbu Madde'nin 2. fıkrasında öngörülen özel bildirim almamış olur ya da yazılı açıklama sunma ya da Divan tarafından dinletilmesi isteğini belirtirse, bu konuda Divan karar verir.

Milletler Antlaşması'nda yapılacak değişiklikler için öngörülen yöntemle göre gerçekleştirilir; şu kadar ki, Divan Statüsü'ne taraf olmakla birlikte Birleşmiş Milletler üyesi olmayan devletlerin bu yöntemle katılmalarını sağlamak için Güvenlik Konseyi'nin tavsiyesi üzerine Genel Kurul'un kabul edeceği hükümler saklıdır.

70. Madde

Divan, işbu Statü'de gerekli gördüğü değişiklikleri 69. Madde hükümlerine uygun olarak incelemek üzere, Genel Sekreter'e yazılı bildirim yoluyla önerme yetkisine sahiptir.

85